Cogas Infra en Beheer B.V.

Jaarverslag 2016

netwerk woon leef!

Inhoudsopgave

Over Cogas **3**

Kerncijfers **6**

Financiële ratio's (Besluit financieel beheer netbeheerder) **7**

Verslag van het bestuur over 2016 **8**

Jaarrekening 2016 **18**

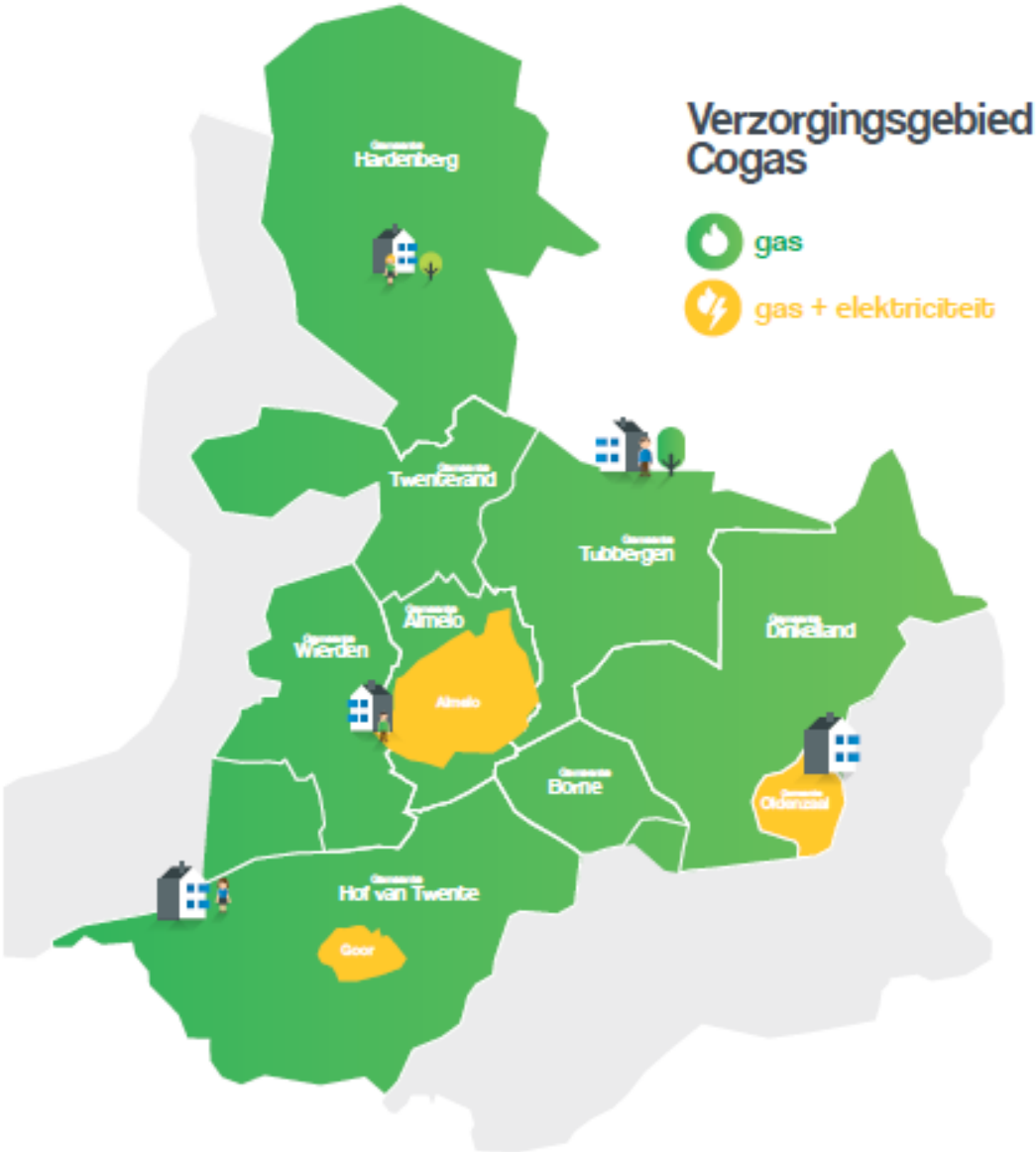
Bijlage

1 WNT-verantwoording 2016 Cogas Infra en Beheer B.V. 44
2 Gesegmenteerde informatie 47
3 Verklaring Naleving Gedragscode voor Netbeheerders 48

Over Cogas

Profiel

Cogas Infra en Beheer B.V. (Cogas) is al 50 jaar actief als regionaal netwerkbedrijf in een groot deel van Twente plus de Sallandse gemeente Hardenberg. Wij zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de aanleg, het onderhoud en het beheer van de netwerken voor gas en elektriciteit. Wij zorgen voor het transport van elektriciteit en gas naar ruim 140.000 klanten. Hierdoor zijn we een belangrijke schakel tussen deze klanten en hun energieleveranciers. Het hoofdkantoor van Cogas staat in Almelo. Daar werken 170 medewerkers elke dag met hart en ziel aan het betrouwbaar en veilig houden van ons energienet.

Strategie Cogas
De energiewereld is in transitie. Oude waarden en zekerheden worden ingeruild voor onzekerheid en onvoorspelbaarheid. We zullen onze koers moeten afstemmen op de veranderende omgeving zonder concessies te doen aan onze kerntaak: het beheren van een cruciale maatschappelijke infrastructuur. De strategie van Cogas voor de periode 2017 – 2021 is er dan ook op gericht om onze bestaande netwerken te beheren en nieuwe netwerken aan te leggen met het doel de energietransitie proactief te faciliteren.

We zullen als relatief kleine speler in de energiesector niet alle ontwikkelingen zelfstandig kunnen volgen en hierop kunnen anticiperen. De nieuwe (energie)wereld vergt immers nieuwe kennis en substantiële investeringen. Daarom investeren we in lange termijn samenwerkingsverbanden om initiatieven gericht op het veilig, betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam uitvoeren van onze kerntaken mogelijk te maken. Ook op het gebied van kennisdeling en verduurzaming zoeken we de samenwerking met partners binnen en buiten de regio. Daarnaast zien we een belangrijke rol voor Cogas als duurzaamheidspartner voor onze klanten en aandeelhouders.

Missie Cogas
We voorzien als één van de beste netwerkbedrijven in Nederland onze klanten in ons aandeelhoudersgebied op een veilige, betaalbare, betrouwbare en duurzame wijze van (energie) infrastructuren.

Visie Cogas
We willen die klantgerichte, efficiënte en stabiele netbeheerder zijn, waar onze medewerkers trots op zijn en met plezier werken, en die onze aandeelhouders als de vanzelfsprekende partner zien om hun duurzaamheidsdoelen te helpen realiseren. We willen tot de beste drie netbeheerders van Nederland horen, zowel wat betrouwbaarheid als wat efficiëntie betreft.

Kernwaarden & doelen Cogas
Een belangrijke basis van onze strategie ligt in onze kernwaarden met hieraan gekoppeld onze strategische doelstellingen.

<u>Veilig</u>
Onze netwerken behoren tot de veiligste van Nederland, waarbij het aantal incidenten met een veiligheidsrisico voor klanten, medewerkers en omgeving ieder jaar afneemt.

<u>Betrouwbaar</u>
Onze netwerken behoren tot de betrouwbaarste van Nederland.

<u>Betaalbaar</u>
We zetten ons in om onze klanten een reëel tarief en onze aandeelhouders een stabiel rendement te bieden.

<u>Regionaal verankerd</u>
We dragen bij aan de duurzame ambities van onze aandeelhouders en klanten in ons verzorgingsgebied en maken daarbij gebruik van onze eigen unieke kenmerken en de unieke kenmerken van dit gebied om de ontwikkeling van biogas en andere energiebronnen te stimuleren.

<u>Efficiënte organisatie</u>
We willen landelijk bij de drie meest efficiënte netbeheerders horen en maken hierbij gebruik van bestaande, nieuwe en slimme technieken om met een veilig, betrouwbaar en betaalbaar netwerk in te spelen op de veranderende behoeften van onze klanten.

Organisatiestructuur
Cogas Infra en Beheer B.V. maakt deel uit van de Cogasgroep. De Cogasgroep bestond in 2016 uit de moeder-maatschappij Cogas Holding N.V., haar dochter Cogas B.V. en de daaronder hangende dochtervennootschappen Cogas Infra en Beheer B.V., Cogas Infra Services B.V., Cogas Duurzaam B.V., Cogas Facilitaire Diensten B.V., Cogas Vastgoed B.V. , Cogas Innovatie en Ontwikkeling B.V., Cogas Participatie TGH B.V. en BioEnergie Twente B.V.

Cogas Infra en Beheer B.V. is verantwoordelijk voor het beheer van de energie-infrastructuur voor elektriciteit en gas. Cogas Infra en Beheer B.V. is aangewezen als netbeheerder binnen de Cogasgroep. Zij is verantwoordelijk voor het bewaken van een optimale balans tussen kosten en baten van het netwerk en voor een optimaal ontwerp van dat netwerk. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor het verzamelen en analyseren van alle informatie over de netten. Een andere belangrijke activiteit is het voeren van de administratie die noodzakelijk is voor het faciliteren van de vrije markt. Verder vallen alle gas- en elektriciteitsmeters voor kleinverbruik in het Cogasgebied onder de zorg van Cogas Infra en Beheer B.V.

Kerncijfers

FINANCIËLE KERNCIJFERS

	Eenheid	**2016**	2015
Resultaten			
Som der bedrijfsopbrengsten	*x € 1.000*	**41.479**	39.598
Som der bedrijfslasten	*x € 1.000*	**29.454**	26.752
Bedrijfsresultaat	*x € 1.000*	**12.025**	12.846
Balans (per 31 december)			
Netto werkkapitaal	*x € 1.000*	**-8.570**	-6.243
Vaste activa	*x € 1.000*	**192.731**	191.242
Eigen vermogen	*x € 1.000*	**123.544**	118.837
Balanstotaal	*x € 1.000*	**201.217**	200.713
Overige kerncijfers			
Cash-flow	*x € 1.000*	**-1.399**	4.002
Investeringen	*x € 1.000*	**13.237**	10.095

Niet financiële kerncijfers

	Eenheid	**2016**	2015	2014	2013
Storingscijfers					
Uitvalsduur* elektriciteit Cogas	*minuten*	**1,0**	4,0	2,9	6,5
Uitvalsduur* elektriciteit landelijk	*minuten*	**21,0**	32,9	20,0	22,6
Uitvalsduur* gas Cogas	*seconden*	**16**	19	54	18
Uitvalsduur* gas landelijk	*seconden*	**58**	129	194	60
Transport en aansluitingen					
Totaal gastransport	*1.000 m3*	**368.600**	345.246	312.878	402.598
Aansluitingen gas	*aantal*	**141.196**	140.506	139.093	138.548
Leidinglengte hoofdinfra gas	*km*	**4.411**	4.396	4.391	4.371
Totaal elektriciteittransport	*MWh*	**505.650**	497.321	493.417	504.705
Aansluitingen elektriciteit	*aantal*	**53.543**	53.366	52.954	52.766
Leidinglengte hoofdinfra elektriciteit	*Km*	**1.327**	1.324	1.316	1.314
Geplaatste slimme meters Elektriciteit	*cum. aantal*	**22.389**	11.867	7.250	5.398
Geplaatste slimme meters Gas	*cum. aantal*	**47.617**	25.122	16.983	11.512

** Bij de uitvalsduur gaat het om de gemiddelde storingstijd per klant per jaar.*

Financiële ratio's (Besluit financieel beheer netbeheerder (BFBN))

Volgens het Besluit financieel beheer netbeheerder (BFBN) dient de netbeheerder jaarlijks een rapportage toe te voegen waaruit blijkt dat de netbeheerder voldoet aan de hierna genoemde (financiële) eisen:

		Norm	**2016**	2015
A	Bedrijfsresultaat / bruto rentelasten	≥1,7	**6,21**	3,17
B	FFO / bruto rentelasten	≥2,5	**11,35**	7,15
C	FFO / totale schuld	≥0,11	**0,18**	0,18
D	Totale schuld / (totale schuld + eigen vermogen)	≤ 70%	**39%**	41%

Berekeningswijze ratio's conform artikel 2 BFBN

A. Het bedrijfsresultaat voor rente en belasting gedeeld door de bruto rentelasten.

B. De som van de netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, amortisatie, latente belastingen, overige kostenposten waarvoor geen kasgeld noodzakelijk is en bruto rentelasten gedeeld door bruto rentelasten (FFO (Funds from operations) + bruto rentelasten / bruto rentelasten).

C. De som van de netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, amortisatie, latente belastingen en overige kostenposten waarvoor geen kasgeld noodzakelijk is gedeeld door de totale schuld (FFO / totale schuld).

D. De totale schuld gedeeld door de som van de totale schuld en het eigen vermogen inclusief minderheidsbelangen en preferente aandelen.

Verslag van het bestuur over 2016

Het voor u liggende verslag van de directie, dat deel uitmaakt van het jaarverslag 2016, bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelingen
  - Veiligheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid
  - Milieu, duurzaamheid en regionale samenwerking
  - Organisatorische ontwikkelingen
  - Financiële ontwikkelingen
  - Financiële instrumenten
- Cogas en de maatschappij
  - Cogas en het onderwijs
  - Cogas en cultuur
  - Cogas en het bedrijfsleven
  - Overige bijdrages
- Vooruitblik naar 2017

In dit onderdeel doet de directie van Cogas verslag over de belangrijkste onderdelen van de bedrijfsvoering over 2016 en geeft zij haar visie op de toekomst.

Ontwikkelingen

Veiligheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid

Betrouwbare gas- en elektriciteitsvoorziening

Betrouwbaarheid staat bij Cogas hoog in het vaandel. Klanten moeten kunnen vertrouwen op een goede gas – en elektriciteitsvoorziening. We streven er naar het aantal onderbrekingen en de duur daarvan zo laag mogelijk te houden. We behoren al jarenlang tot de netbeheerders met de hoogste betrouwbaarheid. Ook in 2016 was de betrouwbaarheid van onze energievoorziening weer goed. Gemiddeld zaten onze klanten 16 seconden zonder gas en 1,03 minuut zonder elektriciteit. Ter vergelijking: in 2015 was dit 19 seconden respectievelijk 4 minuten. Dit betekent dus voor zowel gas als elektriciteit een verbetering. Ook in vergelijking met de landelijke gemiddelden zijn dit zeer goede betrouwbaarheidscijfers. Tot slot waren ook de frequentie van de onderbrekingen en de gemiddelde onderbrekingsduur in 2016 zeer laag.

Veiligheid en elektriciteitsfraude

Ook op het gebied van een veilige energievoorziening is 2016 een goed jaar geweest. Er hebben zich geen grote veiligheidsincidenten voorgedaan in het netwerk van Cogas. In 2016 heeft Cogas gekozen voor een preventieve aanpak in het opsporen van elektriciteitsfraude en hennepkwekerijen. In 2016 zijn dan ook 52 gevallen van hennepgerelateerde fraude geconstateerd. Dit is een stijging van ruim 30% ten opzichte van 2015. Cogas vindt het belangrijk om fraude actief te signaleren en daarop te controleren, omdat fraude bijna altijd onveilige situaties met zich meebrengt voor de omwonenden, zoals verhoogd brandgevaar. Daarnaast vinden we het voorkomen van fraude belangrijk, omdat dit leidt tot hogere kosten, waarvan uiteindelijk onze klanten de dupe zijn.

Betaalbaarheid

Cogas heeft als één van haar doelstellingen om een kostenefficiënte netbeheerder te zijn. Dit betekent dat we onze financiële middelen en ons personeel doelmatig, effectief en efficiënt inzetten. Daarnaast willen we onze klanten marktconforme tarieven bieden en onze aandeelhouders een redelijk rendement. Dit doen we door voor netbeheer tarieven te hanteren die in overeenstemming zijn met de door onze toezichthouder toegestane tarieven. Voor de overige diensten hanteert Cogas marktconforme tarieven, die passen bij het risicoprofiel van deze (commerciële) diensten.

Slimme meters

Cogas is in 2016 verder gegaan met het huis-aan-huis aanbieden van slimme gas- en elektriciteitsmeters bij klanten. Dit is een klus waar we in 2015 mee zijn begonnen. Afgelopen jaar hebben we bij 10.522 klanten een slimme elektriciteitsmeter geplaatst en bij 22.495 klanten een slimme gasmeter. De totale aantallen geplaatste slimme meters lagen eind 2016 op 22.389 elektriciteitsmeters (42%) en 47.617 gasmeters (34%). Met deze percentages liggen we goed op koers om, volgens de landelijke doelstelling, in 2020 aan al onze klanten slimme meters te hebben aangeboden.

Milieu, duurzaamheid en regionale samenwerking

De aard van de ondernemingsactiviteiten van Cogas is zodanig dat de milieurisico's van beperkte aard zijn. Waar echter milieubeschermingsmaatregelen mogelijk zijn worden die genomen. Voorts ziet Cogas het als haar rol om de verduurzaming van de regio te stimuleren. Daarbij staat het samenwerken met stakeholders en klanten centraal.

Milieumaatregelen

Milieubescherming en duurzaamheid liggen voor wat Cogas betreft in elkaars verlengde. Onze bedrijfsauto's zijn elektrisch of rijden op aardgas. In de eigen kantooromgeving zijn diverse milieubeschermende maatregelen getroffen. Dit heeft ertoe geleid dat het kantoorgebouw recent het Energielabel A heeft verworven.
In delen van het verzorgingsgebied bestaat een verhoogd risico op de aanwezigheid van asbest bij graafwerkzaamheden. Bij ontdekking van asbest gelden speciale procedures, teneinde verspreiding van het aangetroffen asbest tegen te gaan.

Buurkracht

We bereiken veel klanten met het project Buurkracht. Dit platform biedt woonwijken de helpende hand bij het komen tot verduurzaming. In 2016 had Cogas meer dan 10 deelnemende wijken, die enthousiast gebruik maken van de aangeboden energiescans, potentieoverzichten en bijeenkomsten.

Energie(k) op school

Verduurzaming is meer dan tastbare CO_2-resultaten, het gaat ook om bewustwording. Daarom is in 2016 een programma ontwikkeld waarbij verduurzaming en educatie samengaan. Dit programma is bij de helft van de basisscholen in ons verzorgingsgebied aangeboden. Een erg succesvol traject dat laat zien dat er nog veel te leren valt op het gebied van verduurzaming.

Smart grids

Samen met Alliander, de technische universiteiten van Twente, Eindhoven en Delft en enkele innovatieve organisaties op het gebied van Smart Grids heeft Cogas in 2016 het project Smart Grid Evolution (SGE) afgerond. In SGE is inzicht verworven in de bruikbaarheid van bestaande gereedschappen met betrekking tot smart grids ('slimme netten') en zijn aanvullende hulpmiddelen ontwikkeld om de toekomstige energietransitieprogramma's in gemeentelijk en regionaal verband te faciliteren. Als basis voor deze tools zijn de uitkomsten uit voorgaande proeftuinen, literatuur, wetenschappelijke kennis en de know how uit het bedrijfsleven gebruikt. Met SGE is een duidelijke volgende stap gezet in de richting van grootschalige uitrol van toekomstige integrale energiesystemen.

Onderzoek en ontwikkeling

De aard van Cogas als netwerkorganisatie laat slechts op bescheiden schaal activiteiten op het gebied van onderzoek en ontwikkeling toe. Het hierboven beschreven project Smart Grid Evolution was een project waaraan Cogas actief heeft kunnen bijdragen.

Organisatorische ontwikkelingen

Personeel

Cogas Infra en Beheer B.V. bestond vanaf haar aanwijzing als netbeheerder medio 2008 uit de twee business units Netbeheer respectievelijk Infra. Besloten is te komen tot een verdere verzakelijking tussen deze twee units en dat te realiseren door middel van een juridische scheiding tussen beide. De unit Infra is in 2015 uit Cogas Infra en Beheer B.V. gehaald en in Cogas Infra Services B.V. ondergebracht. Cogas Infra Services B.V. verricht op basis van een dienstverleningsovereenkomst werkzaamheden voor Cogas Infra en Beheer B.V.

Cogas Infra en Beheer B.V. maakt gebruik van de personele inzet van Cogas Facilitaire Diensten B.V. Vanuit deze vennootschap zijn de stafactiviteiten doorbelast aan Cogas Infra en Beheer B.V.

Het ziekteverzuim over 2016 is uitgekomen op 3,7% (2015: 3,9%).

Samenwerking met de Ondernemingsraad

Begin 2016 is de nieuwe Ondernemingsraad van start gegaan met 3 nieuwe leden, waaronder een nieuwe voorzitter. Er zijn regelmatig gesprekken geweest met de Ondernemingsraad, zowel formeel, in de vorm van overlegvergaderingen, als informeel, in de vorm van bijpraatsessies. Vanwege het grote aantal onderwerpen is het contact geïntensiveerd.

Aanpassing organisatie-inrichting aan strategisch plan

Vóór de zomer van 2016 is het Strategisch plan 2017-2021 gepresenteerd. In dit plan is de vraag beantwoord 'wat gaan we de komende jaren doen?'. Dat resulteerde in de vraag 'hoe gaan we daar uitvoering aan geven?'. De centrale vraag daarbij was: 'Is de huidige organisatie van Cogas passend om het strategisch plan uit te voeren of zijn er aanpassingen in de organisatie wenselijk?'. Dat laatste bleek het geval. Per eind december 2016 is de nieuwe organisatie-inrichting formeel vastgesteld. In 2017 gaat deze ook daadwerkelijk ingericht worden.

Duurzame inzetbaarheid

In 2016 heeft Cogas een doorstart gemaakt met het project Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers. Dat heeft geleid tot visievorming, het formuleren van de uitgangspunten voor duurzame inzetbaarheid en het vastleggen van vier gedragsankers. Er is een model opgesteld, dat in 2017 wordt uitgerold.

Financiële ontwikkelingen 2016

Netto resultaat
Het bedrijfsresultaat van Cogas Infra en Beheer B.V. kwam over 2016 uit op € 12,0 miljoen versus € 12,8 miljoen over 2015. Derhalve is sprake van een daling in het operationele resultaat van € 0,8 miljoen. Deze resultaatdaling werd enerzijds veroorzaakt door een stijging van de bedrijfsopbrengsten met € 1,9 miljoen en anderzijds door eveneens een stijging van de bedrijfslasten met € 2,7 miljoen.

Door de herfinanciering en aflossing van de langlopende financieringen zijn de financiële baten en lasten afgenomen met € 0,9 miljoen. Daarnaast is de vrijval van het overlopende actief afgenomen met € 1,9 miljoen waardoor het netto resultaat € 2,5 miljoen verbeterde.

Bedrijfsopbrengsten en bedrijfslasten
De som der bedrijfsopbrengsten 2016 ter grootte van € 41,5 miljoen is met € 1,9 miljoen gestegen ten opzichte van het niveau van 2015 van € 39,6 miljoen. De hogere netto omzet in feitelijk ontstaan doordat in 2015, ten laste van de omzet Elektriciteit – transport en aansluitdienst –, een éénmalige extra voorziening is gevormd van € 1,4 miljoen, waardoor de omzet in 2015 lager was. Deze voorziening is gevormd omdat in de vorige reguleringsperiode in de door de ACM vastgestelde tarieven onterecht een te hoge vergoeding voor precariorechten en inkoopkosten voor transport is opgenomen. Deze correctie wordt in de nieuwe reguleringsperiode, die met ingang van 2017 is aangevangen, afgewikkeld. De bedrijfslasten komen hoger uit vanwege hogere afschrijvingslasten (waarin onder meer de afboeking van de boekwaarde van gedesinvesteerde meters is verwerkt) en hogere doorbelaste kosten.

Financiële baten en lasten
Door de herfinanciering en aflossing van de langlopende financieringen zijn de financiële baten en lasten afgenomen met € 0,9 miljoen.

Resultaat uit deelnemingen
Cogas Infra en Beheer B.V. had in 2016 alleen een aandeel in ESDN B.V. EDSN voorziet in het berichtenverkeer en de gegevensuitwisseling tussen de marktpartijen met betrekking tot de wettelijke en niet-wettelijke ketenprocessen en werkt in opdracht van regionale en landelijke netbeheerders, de Vereniging Nederlandse EnergieDataUitwisseling (NEDU) en andere marktpartijen zoals de energieleveranciers.

Belastingverplichting
De belastinglast laat in 2016 een belastingdruk zien van 24%. Vanwege een herziene disconteringsvoet van de belastinglatentie als gevolg van de gerealiseerde herfinanciering in 2016 is de latentie aangepast, waardoor deze latentie € 0,6 miljoen lager is gewaardeerd. Dit veroorzaakt eenmalig een hogere effectieve belastingdruk van 28% in 2015.

Investeringen
Over het jaar 2016 heeft Cogas voor € 13,2 miljoen geïnvesteerd. Het grootste deel van dit investeringsbedrag is besteed aan vervanging en vernieuwing en uitbreiding van het elektriciteit- en gasnetwerk. De grootschalige uitrol van de slimme meters, die in 2016 is gestart, leidt onder meer tot het hogere investeringsniveau in 2016.
Over het jaar 2015 bedroegen de investeringen € 10,1 miljoen.

Liquiditeit en solvabiliteit
Gedurende het hele jaar 2016 had Cogas een goede liquiditeits- en solvabiliteitspositie. Cogas heeft slechts een beperkt niveau aan vreemd vermogen, de bedrijfsvoering is voornamelijk met eigen vermogen gefinancierd.
Doordat de bijdrage in de aanleg van netten met ingang van 2015 niet meer wordt gesaldeerd bij de materiële vaste activa maar, in lijn met hetgeen gebruikelijk is in de branche, de bijdragen worden gepassiveerd als langlopende schulden, is de solvabiliteit afgenomen, echter nog ruim binnen de gestelde normen.

Dividend
Door Cogas Infra en Beheer B.V. zal in 2017, op verzoek van de aandeelhouders, éénmalig een extra dividend worden uitgekeerd van € 20 miljoen. Deze éénmalige uitkering is verantwoord vanwege de beschikbare vermogenspositie van Cogas.

Financieel beleid
Het financiële beleid van Cogas is erop gericht financieel sterk en flexibel te zijn en te blijven, evenals te allen tijde goede toegang te hebben tot de vreemd vermogen kapitaalmarkt. Hierin wordt voorzien door financiële ratio's naar de eisen aan de kredietwaardigheid zoals opgenomen in het Besluit financieel beheer netbeheerder. Daarbij wordt onder meer zorg gedragen voor een evenwichtig aflossingsschema, een gebalanceerd investeringsplan, het beheersen van de operationele kosten, het beschikken over gecommitteerde kredietfaciliteiten, het aanhouden van voldoende liquide middelen en het toepassen van een verantwoord dividendbeleid.

Risicobeheersing
Om haar strategische, operationele en financiële risico's te beheersen past Cogas een adequaat systeem van risicomanagement toe. De gebruikelijke financiële risico's zoals krediet-, interest- en liquiditeitsrisico's zijn voor Cogas beperkt en worden door Cogas adequaat beheerst. Met betrekking tot het kredietrisico zijn er geen wederpartijen waar Cogas substantiële bedragen van te vorderen heeft, die ter discussie staan. Er wordt een consequent beleid van kredietanalyse en -beheer uitgevoerd.

Financiële instrumenten

Algemeen
Cogas maakt in de dagelijkse bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Cogas blootstellen aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen, heeft Cogas een beleid inclusief een stelsel van beheersingsmaatregelen opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De gebruikelijke financiële risico's zijn naar de mening van het management voor Cogas beperkt en worden door Cogas adequaat beheerst.

Cogas maakt geen gebruik van speculatieve afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico
Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Cogas is gereguleerd. De debiteurenrisico's in gereguleerde markten zijn lager dan die in geliberaliseerde energiemarkten. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers, die het debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Cogas heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en vaste en vlottende activa.

Renterisico en kasstroomrisico
Het beleid van Cogas is om haar financieringen voor 100% aan te trekken met vastrentende leningen. Cogas loopt hierdoor een beperkt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden.

Liquiditeitsrisico
Cogas bewaakt haar liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsprognoses. Het management ziet erop toe dat voor Cogas steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Per jaareinde 2016 beschikt Cogas over zowel een goede liquiditeits- als solvabiliteitspositie. De leencapaciteit van Cogas is hoog. In januari 2016 is een langlopende lening van circa € 24,0 miljoen afgelost. De af te lossen lening is vervangen door een nieuwe lening van dezelfde grootte, maar tegen een lagere rente.

De liquide middelen worden geheel in euro's aangehouden en staan vrij ter beschikking, Op de Rekening-Courant heeft Cogas een kredietfaciliteit van € 2,0 miljoen. Ultimo het boekjaar 2016 was deze faciliteit niet getrokken.

Reële waarde
De reële waarde van de onderstaande financiële activa en verplichtingen komt (nagenoeg) overeen met de boekwaarde van deze instrumenten:

- handels- en overige vorderingen;
- kortlopende overige financiële activa;
- liquide middelen;
- handelsschulden en overige te betalen posten;
- kortlopende belastingverplichtingen.

Cogas en de maatschappij

Cogas en het onderwijs

Enthousiasmeren voor techniek
Voorspeld wordt dat er in de toekomst een tekort zal ontstaan aan technisch personeel. Cogas wil om die reden graag een bijdrage leveren aan het enthousiasmeren van leerlingen voor het werken in de techniek. Cogas ontvangt daarom regelmatig scholen, die meer willen weten over Cogas en het werken bij een technisch bedrijf. Daarnaast heeft Cogas in 2016 een bijdrage geleverd aan de Week van de Techniek in Almelo, waarin leerlingen van basisscholen op bezoek gaan bij technische bedrijven in de stad. Cogas heeft naast een geldelijke bijdrage zelf ook drie scholen, met in totaal 61 leerlingen, verwelkomd. Verder betaalt Cogas via het O&O fonds Netwerkbedrijven mee aan de landelijke campagne Watt?!, die leerlingen voorlicht over werken in de energiesector.

Leerlingen en studenten komen niet alleen bij Cogas op bezoek, maar we gaan ook zelf bij de scholen langs om hen te vertellen over het werken bij Cogas en in de techniek. Afgelopen jaar stond Cogas dan ook op meerdere open dagen van middelbare scholen en MBO-onderwijsinstellingen. Ook stonden we samen met de Watt?!campagne met een stand en een Cogas storingsbus op de Onderwijsbeurs Noord-Oost in Zwolle. Ook leraren zijn welkom bij Cogas. In 2016 kwam een groep decanen van het ROC van Twente op bezoek voor o.a. een kijkje op kantoor, maar ook op diverse buitenlocaties. De kennis die zij hierbij opdeden, kunnen zij weer overbrengen op hun studenten.

Stage en opleiding
Cogas is in 2016 opnieuw voor vier jaar erkend als leerbedrijf. Met deze erkenning is Cogas bevoegd om stages en leerbanen te verzorgen voor het middelbaar beroepsonderwijs. Als erkend leerbedrijf biedt Cogas leerlingen de kans technische beroepen in de praktijk te ervaren. Daarnaast is Cogas vertegenwoordigd in de werkgroep Praktijk Examinering ROC van Twente en fungeren enkele Cogasmedewerkers als examinatoren bij diverse opleidingen.

Cogas biedt jaarlijks meerdere stageplekken aan. Het afgelopen jaar hebben 16 stagiairs een beroepsoriënterende of beroepsopleidende stage volbracht op o.a. de afdelingen Financiële Administratie, Juridische Zaken, Finance & Control, Netbeheer, Facilitaire Dienstverlening en HR. Het betreft stages op zowel MBO, HBO als WO niveau.

Ook investeert Cogas in de ontwikkeling van de medewerkers die al in dienst zijn. Meerdere medewerkers volgen een opleiding, waarmee ze zich verder specialiseren in hun vakgebied. Zo hebben vorig jaar 6 Cogas-monteurs een vervolgopleiding op het gebied van elektriciteit en 12 een vervolgopleiding op het gebied van gas afgerond. Maar ook in andere vakgebieden (zoals HR en controlling) worden aanvullende opleidingen gevolgd. Veiligheid staat bij Cogas voorop en dat is ook terug te zien in de opleidingen op dat gebied. In 2016 haalden diverse medewerkers hun certificaten VCA VOL (8), VIAG (10) en BEI (2 middenspanning en 7 laagspanning). Zeven medewerkers deden een opleiding Asbest herkennen en vier een opleiding Verontreinigde grond. Tot slot volgden 59 medewerkers een opleiding reanimatie en spoedeisende hulp en 13 een opleiding Bedrijfshulpverlening.

Gedragscode slimme meters van netbeheerders

De gezamenlijke netbeheerders, verenigd in de brancheorganisatie Netbeheer Nederland, hebben een gedragscode opgesteld ten aanzien van de installatie en het beheer van slimme meters bij kleinverbruikers. Deze gedragscode is op 18 mei 2012 goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens (voorheen het College Bescherming Persoonsgegevens) voor een termijn van 5 jaar. Er zijn geen verdere gedragscodes waaraan Cogas zich heeft verbonden.

Cogas en cultuur

Cogas ondersteunt met het Cogas Cultuurfonds kunstzinnige en culturele evenementen in haar verzorgingsgebied. Vele verenigingen en andere instellingen hebben in de afgelopen jaren vanuit dit Cultuurfonds een bijdrage ontvangen. In 2016 leverde Cogas vanuit het fonds o.a. een bijdrage aan het boek 'Van doctor Schaepman tot doctor' van stichting Heemkunde Tubbergen, Randrock Vriezenveen, Dedemsvaart Natuurlijk, Kunstmoment Diepenheim, het Stiftconcert in Weerselo en The Armed Man in Saasveld. Cogas krijgt elk jaar veel aanvragen voor een bijdrage vanuit het Cogas Cultuurfonds. Dit laat zien dat het fonds in een behoefte voorziet. De verdeling van het budget gebeurt op advies van commissies. Deze commissies bestaan uit vertegenwoordigers van de aandeelhoudende gemeenten.
In 2016 was voor het Cultuurfonds een bedrag beschikbaar van € 90.000,-. In totaal hebben 101 aanvragers een bijdrage uit het fonds ontvangen, variërend van € 150,- tot € 3.500,-. Naast deze financiële bijdrage wordt ook jaarlijks de Cogas Cultuurprijs uitgereikt. De award en een geldprijs van € 1.000,- werden in 2016 gewonnen door Paco Plumtrek in Almelo.

In 2016 bestond Cogas 50 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileumjaar heeft iedere aandeelhoudende gemeente € 10.000,- extra ontvangen om te besteden aan maximaal drie culturele evenementen. Met deze extra jubileumbijdrage zijn 14 culturele initiatieven in de aandeelhoudende gemeenten mogelijk gemaakt.

Cogas en het bedrijfsleven

Kennisuitwisseling monteurs

Cogas vindt het belangrijk dat medewerkers bijblijven op hun vakgebied en zich blijven ontwikkelen. Daarnaast vinden wij het belangrijk om onze kennis ook met anderen te delen. Om die reden heeft Cogas in 2016 meegedaan aan een monteurs cross-over, waarbij monteurs van verschillende distributiebedrijven (gas, water, elektriciteit en data) bij elkaar op bezoek gaan. Het doel van de bezoeken was om kennis en ervaringen met elkaar te delen, innovatieve oplossingen te bedenken en samen uit te voeren. Op die manier hebben de monteurs van elkaar kunnen leren en ideeën kunnen opdoen voor de eigen organisatie.

Industriële Kring Twente (IKT)

Cogas is lid van de stichting Industriële Kring Twente (IKT). Deze stichting behoort tot de grootste (fysieke) netwerkorganisaties in Nederland. IKT telt bijna 1.000 deelnemers, actief in zowel de maakindustrie als de toeleverende dienstverlening. Daarmee is IKT de spin in het economische web van Twente. IKT verbindt ondernemers onderling, maar ook met overheden, kennisinstellingen en andere (zakelijke) netwerken. IKT is nauw betrokken bij nagenoeg alle initiatieven die de economische positie van Twente kunnen versterken.

Green Businessclub Twente
Cogas is lid van de Green Businessclub Twente. De club is opgericht als regionale werkgroep binnen de Industriële Kring Twente. In deze club zijn meerdere ambitieuze partijen verenigd waarvoor duurzaamheid en 'green business' vanzelfsprekend zijn. Zij hebben als gezamenlijk doel om Twente de meest duurzame regio van Nederland te laten worden. Samen ontwikkelen zij gebiedsgerichte businessplannen, bijvoorbeeld voor de gebieden Poort van Almelo en XL Businesspark Twente.

Zakelijk Almelo
Cogas heeft in 2016 een geldelijke bijdrage geleverd aan Zakelijk Almelo. Dit is een tweemaandelijkse bijeenkomst voor actieve ondernemers en voor hen die betrokken zijn bij de bedrijvigheid en werkgelegenheid in en rond Almelo. Zakelijk Almelo biedt vraaggesprekken, laat mensen hun visie geven op de actualiteit en schenkt aandacht aan innovaties en andere belangwekkende ontwikkelingen. Jaarlijks zijn er vijf bijeenkomsten, waar Cogas zelf ook actief aan deelneemt.

Overige bijdrages

Sponsoring
Met sponsoring kan Cogas haar betrokkenheid bij haar klanten en omgeving benadrukken. Cogas wil met sponsoring zichtbaar zijn in de samenleving en duurzame relaties opbouwen met klanten en andere stakeholders. Daarom sponsort Cogas zo veel mogelijk lokale, kleine initiatieven met een breed maatschappelijk karakter in haar verzorgingsgebied. Daarnaast vindt Cogas dat de activiteiten laagdrempelig en openbaar moeten zijn. Zo kunnen veel mensen meedoen en meegenieten van onze sponsorbijdrage. In 2016 was voor sponsoring een budget van € 30.000,- euro beschikbaar. Hiervan sponsort Cogas al vele jaren voetbalclub Heracles Almelo. Overige bijdragen waren o.a. voor de Profronde Almelo, Enschede Marathon, Energiek Almelo en de Open Monumentendag.

Armoedepact Almelo
Sinds een groot aantal jaren is Cogas deelnemer in het Armoedepact Almelo. Dit samenwerkingsverband, waaraan samen met de gemeente Almelo vele maatschappelijke organisaties en instellingen zich hebben verbonden, heeft als doel het bestrijden van de armoedeproblematiek. Vroegtijdig signaleren en zo mogelijk voorkomen van financiële problemen staat daarbij voorop.

Jeugdfonds Almelo
Cogas is actief betrokken bij het Jeugdfonds Almelo. Het Jeugdfonds Almelo biedt kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen de mogelijkheid om deel te kunnen nemen aan sport en cultuur.

Vooruitzichten voor 2017

Ontwikkelingen energietransitie
Een belangrijk thema voor 2017 wordt de energietransitie. Er zijn veel zaken die daar invloed op hebben. Wetgeving is een belangrijke. Hoe worden de verantwoordelijkheden van de netbeheerders ingevuld in de energietransitie? Hoe snel neemt decentrale productie toe? Welke energiebesparende technieken komen er? Komt er een CO2 belasting?

De focus ligt voor Cogas op de verandering van het totale energielandschap en niet op de deelvragen. Wij zien een ontwikkeling waarbij een energiemix ontstaat die de huidige traditionele energievoorziening vervangt. Dit gaat een geleidelijk proces zijn, waarbij biomassa, restwarmte en biogas belangrijke oplossingen zijn. Op het niveau van huishoudens wordt de hybride warmtepomp een belangrijke oplossing, vooral in dunner bevolkte gebieden zoals het buitengebied. Een andere vorm van energie betekent echter niet hetzelfde als een andere infrastructuur. Door het grootschalig invoeden van groen gas krijgt ons bestaande gasnetwerk namelijk een tweede leven. En door de komst van de hybride warmtepomp blijft een gasnetwerk ook in de toekomst belangrijk.

Ontwikkelingen kernwaarden
In 2016 is het strategisch plan voor 2017 – 2021 vastgesteld, met daarin onze kernwaarden en strategische doelstellingen: veiligheid, betrouwbaarheid, betaalbaarheid, efficiëntie en regionale verankering. Om de ontwikkeling van deze doelstellingen te bewaken, worden deze geïntegreerd in ons bestaande besturingsmodel. Aan iedere strategische doelstelling worden meerdere tactische en operationele indicatoren verbonden die ons in staat stellen de voortgang te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Betrouwbare en veilige netwerken
De komende jaren gaan we de betrouwbaarheid van onze netwerken verder versterken door gericht daarin te investeren en zo de continue levering van energie zo goed mogelijk te waarborgen. Veiligheid speelt daarin een belangrijke rol. Naast ons fysieke netwerk van gas en elektriciteit, hebben we ook een IT-netwerk met gegevens die beveiligd moeten worden. Voor zowel het fysieke- als het IT-netwerk zetten we in op het voorkomen van incidenten met een veiligheidsrisico. Dit begint met het doorontwikkelen van onze veiligheidscultuur en het vergroten van de kennis op het gebied van informatiebeveiliging.

Samenwerking in energietransitie
De rol van aardgas gaat veranderen, het opwekken en consumeren van energie gebeurt steeds meer lokaal en CO_2 reductie is steeds vaker een belangrijke doelstelling voor organisaties. Cogas ziet het als haar rol om klanten en aandeelhoudende gemeenten in deze energietransitie te ondersteunen. Dit uit zich in 'noaberschap' van waaruit we initiatieven in ons verzorgingsgebied ondersteunen bij de ontwikkeling van duurzame energie. Een mooi voorbeeld hiervan is het Biogas Netwerk Twente, waarmee op termijn tot 25.000 huishoudens van groen gas kunnen worden voorzien.

Ontwikkelingen organisatie
Personeel
De verwachting is dat het personeelsbestand in 2017 in omvang nog redelijk gelijk blijft, maar dat op de langere termijn een daling plaatsvindt van circa 5 tot 8 procent. Dit dankzij het doelmatiger worden van de bedrijfsvoering en daarmee gepaard gaande efficiencyslagen. Naar verwachting wordt deze daling opgevangen door natuurlijk personeelsverloop.

Aanpassing organisatie-inrichting
Om het strategisch plan voor de periode 2017-2021 te kunnen uitvoeren is een nieuwe organisatie-inrichting wenselijk. De nieuwe inrichting is in 2016 vastgesteld en deze wordt in 2017 ingevoerd.

Duurzame inzetbaarheid

In 2017 wordt het model voor Duurzame Inzetbaarheid dat in 2016 is vastgesteld geïmplementeerd binnen de organisatie. Het beleid en de instrumenten voor duurzame inzetbaarheid worden ontwikkeld en geactualiseerd. De medewerkers krijgen de beschikking over een duurzaam inzetbaarheidsbudget dat wordt gekoppeld aan een viertal gedragsankers.

Investeringen, financiering en resultaat

Voor het jaar 2017 is een netto bedrag van € 12,6 miljoen aan nieuwe investeringen begroot. Een fors deel van deze investeringen zal, evenals in 2016, worden besteed aan de uitrol van slimme meters. Deze uitrol wordt in de AGO-gebieden (Almelo, Goor en Oldenzaal), de gebieden waar Cogas zowel gas- als elektriciteitsaansluitingen heeft, in nauwe samenwerking met aannemers uitgevoerd. Voor de overige gebieden wordt nauw samengewerkt met Enexis en Liander.

De vervangingsinvesteringen in gasnetwerken betreffen met name het saneren van huisaansluitingen. Deze sanering is risicogericht ingestoken en gebaseerd op het rapport In Balans, waarbij in tien jaar 25.000 aansluitingen gesaneerd moeten zijn. In 2019 verwacht Cogas dit doel te hebben bereikt. Cogas hanteert een passief saneringsbeleid met betrekking tot hoofdnetten (met name wit PVC).

Het begrote bedrijfsresultaat bedraagt voor 2017 € 14,2 miljoen. De financiële ratio's van Cogas, waaronder de solvabiliteit, zijn goed. Dit maakt dat Cogas relatief eenvoudig aanvullende financiering kan aantrekken. Voor 2017 verwacht Cogas aanvullende financiering aan te trekken voor onder andere de extra investeringen vanwege de aanbieding aan al onze klanten van de slimme meter, optimaliseren van haar financieringsstructuur en het uitkeren van dividend.

Almelo, 29 juni 2017

mr. G.A. de Haan

Cogas Infra en Beheer B.V.

Jaarrekening 2016

netwerk woon leef!

Balans per 31 december 2016 (voor winstbestemming)

(bedragen in duizenden euro's)

	31-12-2016		31-12-2015	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Materiële vaste activa	**150.594**		144.587	
Financiële vaste activa	**42.137**		46.655	
		192.731		191.242
Vlottende activa				
Voorraden		**525**		716
Vorderingen en overlopende activa		**4.831**		4.225
Liquide middelen		**3.130**		4.530
		201.217		200.713
PASSIVA				
Groepsvermogen				
Gestort en opgevraagd kapitaal	**75.599**		75.599	
Overige reserve	**43.238**		41.001	
Winstsaldo	**4.707**		2.237	
		123.544		118.837
Voorzieningen		**2.939**		2.032
Langlopende schulden		**57.678**		64.130
Kortlopende schulden				
Schulden en overlopende passiva		**17.056**		15.714
		201.217		200.713

netwerk woon leef!

Winst- en verliesrekening over 2016

(bedragen in duizenden euro's)

	2016		2015	
Netto omzet	**37.517**		36.048	
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	**2.010**		1.754	
Overige bedrijfsopbrengsten	**1.952**		1.796	
Som der bedrijfsopbrengsten		**41.479**		39.598
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	**11.601**		11.188	
Personeelskosten	**1.336**		1.047	
Afschrijvingen	**7.230**		6.395	
Overige bedrijfskosten	**9.287**		8.122	
Som der bedrijfslasten		**29.454**		26.752
Bedrijfsresultaat		**12.025**		12.846
Financiële baten en lasten		**-1.372**		-2.311
Resultaat voor belastingen		**10.653**		10.535
Belastingen		**2.562**		2.945
Resultaat uit deelnemingen		**1**		-5
Vrijval overlopend actief		**-3.385**		-5.348
Resultaat na belastingen		**4.707**		2.237

netwerk woon leef!

Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden euro's)

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	**12.025**	12.846
Afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen	**7.230**	6.395
Geamortiseerde bijdrage in aanleg van netten en aansluitingen	**-1.180**	-1.279
Mutaties in werkkapitaal:		
voorraden	**191**	-95
vorderingen en overlopende activa	**-606**	1.481
kortlopende schulden	**2.091**	-1.634
Mutatie voorzieningen	**907**	-135
Rentebaten	**19**	55
Ontvangen dividend		
Vennootschapsbelasting	**-1.403**	-1.137
	7.249	3.651
Kasstroom uit operationele activiteiten	**19.274**	16.497
Investeringen in materiële vaste activa	**-13.237**	-10.095
Desinvesteringen in materiële vaste activa		6.402
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	**3.181**	2.769
Aflossingen verstrekte geldleningen		25
Overige mutaties in financiële vaste activa	**-24**	
	-10.080	-899
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**9.193**	15.598
Rentelasten	**-1.391**	-2.393
Aflossing langlopende schulden	**-33.203**	-9.203
Opname langlopende schulden	**24.000**	
Dividenduitkering		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-10.594**	-11.596
Netto kasstroom	**-1.400**	4.002
Liquide middelen begin boekjaar	**4.530**	528
Liquide middelen einde boekjaar	**3.130**	4.530
Netto kasstroom	**-1.400**	4.002

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2016

Algemeen

Activiteiten
De activiteiten van Cogas Infra en Beheer B.V., statutair gevestigd aan de Rohofstraat 83 te Almelo bestaan uit het beheren van Elektriciteits- en Gasnetten, een en ander zoals bedoeld in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

Groepsverhoudingen
Cogas Infra en Beheer B.V. maakt deel uit van een groep, waarvan Cogas Holding N.V. te Almelo aan het hoofd staat. Op grond van artikel 403 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is gebruik gemaakt van de vrijstelling van deponering bij het Handelsregister van de jaarrekening van Cogas Infra & Beheer B.V. en de accountantscontrole. Cogas Holding N.V. is op grond van dit genoemde artikel hoofdelijk aansprakelijk voor Cogas Infra en Beheer B.V..

Verslaggevingsperiode
Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2016, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2016.

Toegepaste standaarden
De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen en in overeenstemming met de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)".

Continuïteitsveronderstelling
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen
Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien de prestatie of de dienst is geleverd.
Alle financiële informatie is in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders aangegeven.

Functionele en presentatievaluta
De posten in de jaarrekening worden geadministreerd in de valuta van de primaire economische omgeving waarin Cogas opereert (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld in de presentatievaluta. Voor Cogas is zowel de functionele als de presentatievaluta de Euro.

Gebruik van schattingen
De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt, schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.
De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Schatting van de levensduur (afschrijvingstermijn) van netwerken;
- Waardering van de vorderingen met een looptijd langer dan een jaar;
- Waardering van de voorzieningen.

Financiële instrumenten
Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen en overige verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening van Cogas zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Handelsvorderingen, liquide middelen, verstrekte leningen en overige vorderingen, investeringen in eigen vermogensinstrumenten en langlopende en kortlopende schulden. Cogas Infra en Beheer B.V. maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten. Deze komen in de normale bedrijfsvoering van Cogas voor. Deze financiële instrumenten worden door de onderneming gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien:

- een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen; en

- het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Cogas heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten) die aan de bovenstaande voorwaarden voldoen en daarmee is geen sprake van een gescheiden verantwoording van deze contracten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio in de eerste opname wordt meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handelsvorderingen
Handelsvorderingen worden in eerste instantie gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen. Gezien de veelal korte looptijd zijn de reële waarde en geamortiseerde kostprijs van deze posten over het algemeen nagenoeg gelijk aan de nominale waarde. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden in het resultaat verwerkt indien objectief is vast te stellen dat bedragen niet inbaar zijn.

Liquide middelen
De post liquide middelen omvat alle tegoeden die op zeer korte termijn liquide zijn. De post liquide middelen bestaat uit banktegoeden en kortlopende deposito's die zijn uitgezet bij banken. Uitstaande debetsaldi bij banken worden slechts onder de liquide middelen opgenomen indien Cogas het contractuele recht heeft om debet- en creditsaldi met elkaar te verrekenen, bijvoorbeeld uit hoofde van saldocompensatie- of cash pool afspraken. Daarnaast vindt saldering alleen plaats indien de debet- en creditsaldi uitstaan bij dezelfde tegenpartij en Cogas de intentie heeft van het salderingsrecht gebruik te maken.
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Verstrekte leningen en overige vorderingen
Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Investeringen in eigen vermogensinstrumenten ('effecten')
De door Cogas gehouden aandelen zonder beursnotering worden na eerste opname tegen kostprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd. Dividenden worden in de winst- en verliesrekening verantwoord op het moment dat deze betaalbaar zijn gesteld.

Langlopende en kortlopende schulden
Langlopende en kortlopende schulden worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa
Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst- en verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van eventueel gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Bijzondere waardeverminderingsverliezen onder de (geamortiseerde) kostprijs van de beleggingen in effecten die tegen reële waarde worden gewaardeerd, met verwerking van waardewijzigingen in het eigen vermogen, worden direct ten laste van de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa bestaan uit bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, distributieleidingen en -netwerken, andere bedrijfsmiddelen en bedrijfsmiddelen in uitvoering. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische kostprijs, zijnde de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de gekochte activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de materiaalkosten, directe arbeidskosten en een toerekenbaar deel van de indirecte productiekosten, gebaseerd op een normaal niveau van de bedrijfsactiviteiten en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en vinden lineair plaats vanaf het moment van ingebruikname. Cogas activeert geen rente. De kosten van periodiek onderhoud (‘groot onderhoud’) worden ten laste gebracht van de exploitatie op het moment dat de onderhoudskosten zich voordoen.
De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik, en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Bedrijfsgebouwen en -terreinen	30 jaar
Machines en installaties	10 - 15 jaar
Distributieleidingen en installaties	20 - 55 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	5 - 12 jaar

De vooruit ontvangen bedragen betreffende de bijdragen bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen worden gepassiveerd onder de langlopende verplichtingen.
Ontvangen investeringssubsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met invloed van betekenis
Cogas Infra en Beheer B.V. heeft geen deelnemingen met invloed van betekenis.

netwerk woon leef!

Deelnemingen zonder invloed van betekenis
Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting, vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien een rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

Overige financiële vaste activa
Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Onder de financiële vaste activa zijn actieve belastinglatenties opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat realisatie hiervan in de toekomst zal kunnen plaatsvinden. Deze actieve latenties zijn contant gemaakt tegen de voor de onderneming geldende rente op de langlopende verplichtingen, onder aftrek van het effectieve belastingtarief. De actieve belastinglatentie heeft een langlopend karakter. De actieve belastinglatentie heeft voornamelijk betrekking op de tijdelijke verschillen in de commerciële en fiscale waardering van de materiële vaste activa.
Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten in de periode waarin de dividenden betaalbaar worden gesteld).
De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn hiervoor opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Bijzondere waardevermindering vaste activa
Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode, tenzij het eerdere bijzonder waardeverminderingsverlies was veroorzaakt door een specifieke externe gebeurtenis van buitengewone aard die naar verwachting niet opnieuw zal plaatsvinden, en er sprake is van opvolgende externe gebeurtenissen die het effect van de eerdere gebeurtenis weer omkeren.

Vervreemding van vaste activa
Voor verkoop beschikbare vaste activa worden, indien van toepassing, gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden
De voorraden, bestaande uit technische materialen en verbruiksartikelen, worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgingsprijs, verminderd met kortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop.
Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen. De lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door een individuele beoordeling van de voorraden.

Handelsvorderingen en overige vorderingen
De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen
De grondslagen voor de waardering van liquide middelen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Eigen vermogen
Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen-vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder de schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Algemeen
Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:
- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.
Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Het contant maken van de voorziening voor jubileumuitkeringen heeft geen significant effect op de hoogte van de voorziening. Om die reden is de voorziening opgenomen tegen de nominale waarde. De voorziening voor de WW-uitkering heeft een relatief kortlopend karakter, waardoor het effect van contant maken eveneens niet significant is. Dotaties aan de voorziening worden ten laste gebracht van de winst- en verliesrekening.

Ultimo boekjaar bestaan de volgende voorzieningen.
- *Voorziening Jubileumuitkeringen*
  Voor de in de toekomst te betalen jubileumuitkeringen aan de medewerkers is een voorziening opgenomen. In de berekening is rekening gehouden met de achterliggende diensttijd, de leeftijden en het verwachte verloop van de medewerkers, rekening houdende met de specifieke inhoud van de jubileumregeling en de werkgeverslasten.

- *Voorziening WW-uitkering*
  Er is een voorziening gevormd voor werknemers die recht hebben op een WW-uitkering in geval van onvrijwillige werkloosheid na beëindiging van de arbeidsovereenkomst. De voorziening is opgesteld op individueel niveau voor verplichtingen in het kader van deze onvrijwillige werkloosheid en de meest waarschijnlijke duur van de uitkering waarop de ex-werknemer recht heeft. Op balansdatum is een gedetailleerd en geformaliseerd reorganisatieplan aanwezig en de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

- *Voorziening ORV en tariefscorrectie*
  Er is een voorziening gevormd voor verwachte toekomstige tariefscorrecties door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) als gevolg van in het verleden te veel in rekening gebrachte tarieven. De voorziening is bepaald op basis van tariefsbesluiten van de ACM, waarschijnlijke (nakomende) kosten voor niet-gefactureerde systeemdiensten en overige kosten om de verplichting af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden
De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengstverantwoording
Opbrengsten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Netto omzet
Onder de netto omzet worden de opbrengsten verantwoord van de verrichte diensten uit het distribueren van elektriciteit en gas en van overige activiteiten tegen de reële waarde van de transacties.

De afrekening met kleinverbruikers van energie geschiedt op basis van vaste bedragen, afhankelijk van de grootte (capaciteit) van de aansluiting. De afrekening met grootverbruikers geschiedt periodiek op basis van contractueel overeengekomen capaciteit en daarnaast bij elektriciteit op basis van gemeten verbruik en opgetreden netbelasting.

De omvang van de omzet van de gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Leidend voor de realisatie van de omzet is de periode waarin Cogas de transport- en aansluitdiensten (gereguleerde opbrengsten) en de meetdiensten heeft verricht.

Overige bedrijfsopbrengsten
De overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit meerdere posten.

Geactiveerde eigen loonkosten
Dit betreft de kosten van eigen personeel van Cogas, gemaakt in het kader van investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als materiële vaste activa.

Amortisatie van gepassiveerde bijdragen
Bijdragen in de aanleg en betalingen ontvangen van klanten voor de gemaakte kosten voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur worden als vooruit ontvangen opbrengsten op de balans verantwoord. De vooruit ontvangen opbrengsten worden geamortiseerd over de verwachte levensduur van de betrokken activa. De amortisatie wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord onder overige baten.

Overheidssubsidies en investeringspremies
Overheidssubsidies en investeringspremies worden verantwoord indien redelijke zekerheid bestaat dat aan de condities voor het verkrijgen van de subsidies of premies wordt of zal worden voldaan en dat het bedrag zal worden ontvangen. Subsidies en investeringspremies ontvangen voor investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

Overheidssubsidies en exploitatiesubsidies die geen verband houden met investeringen in materiële vaste activa of andere vaste activa worden in het resultaat verwerkt op het moment dat de daarbij behorende kosten worden gemaakt.

Opbrengst werken voor derden en overige bedrijfsopbrengsten
Als opbrengsten (uit transacties) worden de bedragen verwerkt die de rechtspersoon voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die de rechtspersoon voor derden ontvangt, worden niet als opbrengsten verwerkt.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Kostprijs omzet
Hieronder worden de kosten van transportdiensten en netverliezen gerekend die gerelateerd zijn aan de netto omzet.

Kosten uitbesteed werk en materiaalkosten
Hieronder zijn begrepen de direct aan de netto-omzet en de opbrengst werken voor derden en overige bedrijfsopbrengsten toerekenbare kosten. De kosten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen
De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Op balansdatum wordt hiertoe een verplichting opgenomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als voorziening en als last verwerkt als de vennootschap zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van één of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De vennootschap heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de vennootschap redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden.

Cogas is eigen risico drager voor de Werkloosheidswet (WW). Indien een medewerker van Cogas werkloos wordt, komt de uitkering ten laste van Cogas voor een periode tot maximaal 38 maanden, afhankelijk van het arbeidsverleden van de desbetreffende medewerker. De elementen voor de berekening van de verplichting zijn de personeelsleden op wie de regeling van toepassing is, de meest waarschijnlijke looptijd van de uitkering voor dit personeelslid en de toegezegde vergoedingen, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Nederlandse pensioenregeling
Cogas neemt deel in de pensioenregelingen van het pensioenfonds ABP. De regelingen zijn geclassificeerd als toegezegde bijdrageregelingen. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat. Ultimo 2016 was hiervan geen sprake. Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de vennootschap komen wordt hiervoor een voorziening gevormd. Ultimo 2016 was hiervan geen sprake.
Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het pensioenfonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. Ultimo 2016 was hiervan geen sprake.

Beëindigingsvergoedingen
Een uitkering als gevolg van beëindiging van het dienstverband wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De onderneming heeft zich aantoonbaar verbonden tot het voldoen van beëindigingsvergoedingen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de vennootschap redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan zijn de betrokken functies en het (geschatte) aantal van de werknemers, de uitkering voor iedere medewerker en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten
De financiële baten bestaan uit interestbaten op de rentedragende financiële activa, berekend op basis van de effectieve interestmethode. Daarnaast zijn dividenduitkeringen op overige effecten onder deze post opgenomen.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

Rentelasten en soortgelijke lasten omvatten de interestlasten op de rentedragende verplichtingen berekend op basis van de effectieve interestmethode en worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.
Agio, disagio en aflossingspremies worden, indien van toepassing, verantwoord als rentelast in de periode waartoe zij behoren. De toerekening van deze rentelast en de rentevergoeding over de lening is de effectieve rente die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt. In de balans is (per saldo) de amortisatiewaarde van de schuld(en) verwerkt. De nog

niet in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen van het agio en de al in de winst- en verliesrekening verwerkte aflossingspremies worden verwerkt als verhoging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben. De nog niet in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen van het disagio worden verwerkt als verlaging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben.

Belastingen naar de winst
Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen (de belasting wordt in het eigen vermogen verwerkt) of op een overname.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Rekening wordt gehouden met tijdelijke en permanente verschillen in de commerciële en fiscale waardering van posten. Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.
Ultimo boekjaar 2016 is sprake van hiervoor genoemde verrekenbare tijdelijke verschillen (onder meer door een fiscaal afwijkende openingsbalans voor netbeheer activa en de toepassing van fiscaal versnelde afschrijvingen in voorgaande jaren), waarvoor een latente belastingvordering is opgenomen. De verwachting bestaat, op basis van historische positieve resultaten, dat in de toekomst voldoende fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. De waardering van latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd tegen contante waarde, waarbij discontering plaatsvindt op basis van de voor de onderneming geldende rente voor langlopende leningen, onder aftrek van belasting op basis van het effectieve belastingtarief. Wijzigingen in de latente vordering als gevolg van oprenting worden verantwoord op de belastingregel.

Cogas B.V., de 100% moedermaatschappij van Cogas Infra en Beheer B.V., vormt tezamen met haar groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting. Binnen de Cogasgroep worden belastinglasten gealloceerd aan de vennootschappen alsof iedere entiteit zelfstandig belastingplichtig is.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is op basis van de indirecte methode opgesteld. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Vennootschapsbelasting, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Reële waarde van financiële instrumenten
Voor bepaalde posten in de jaarrekening is de initiële waarderingsgrondslag de reële waarde. Voorts geldt dat voor bepaalde posten de afwijkingen tussen de reële waarde en de boekwaarde worden toegelicht.
De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

1. Materiële vaste activa

Overzicht van het verloop van de balanswaarde in 2016 en de aanschafwaarde per 31 december 2016 naar de aard van de activa

	Bedrijfs-gebouwen en terreinen	Distributie-leidingen en installaties	Andere bedrijfs-middelen	Bedrijfs-middelen in uitvoering	**Totaal**
aanschafwaarde	5.468	264.057	11.320	1.065	**281.910**
cumulatieve afschrijvingen	-2.534	-127.048	-7.741		**-137.323**
boekwaarde per 1 januari	**2.934**	**137.009**	**3.579**	**1.065**	**144.587**
investeringen	244	12.824	93	76	**13.237**
aanpassing aanschafwaarde (desinvesteringen)		-2.953			**-2.953**
afschrijvingen	-103	-5.402	-1.207		**-6.713**
aanpassing cumulatieve afschrijvingen (desinvesteringen)		2.436			**2.436**
	141	6.905	-1.114	76	**6.007**
aanschafwaarde	5.711	273.928	11.413	1.141	**292.194**
cumulatieve afschrijvingen	-2.637	-130.015	-8.948		**-141.600**
boekwaarde per 31 december	**3.075**	**143.913**	**2.465**	**1.141**	**150.594**

Bouwrente wordt niet geactiveerd.

Vanwege de uitrol van slimme meters worden in de komende jaren vele conventionele meters buiten gebruik gesteld. Dit zal leiden tot desinvesteringen. De boekwaarde van deze conventionele gas- en elektriciteitsmeters bedroeg ultimo boekjaar € 1.590.000. Op basis van de werkelijk afgenomen conventionele meters zullen desinvesteringen worden geboekt.

Cogas is diverse investeringsverplichtingen aangegaan. De voornaamste verplichting betreft de uitrol van slimme meters tot en met 2020. Voor een toelichting wordt verwezen naar noot 10 niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.
De post bedrijfsmiddelen in uitvoering betreft voornamelijk de op balansdatum nog niet afgeronde aanleg van nieuwe distributieleidingen/installaties.

De voornaamste gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Bedrijfsgebouwen en terreinen	30 jaar
Machines en installaties	10 - 15 jaar
Distributieleidingen en installaties	20 - 55 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	5 - 12 jaar

2. Financiële vaste activa

	31-12-2016	31-12-2015
Belastinglatentie	**4.543**	5.702
Effecten	**4**	2
Overlopend actief	**37.239**	40.624
Overige financiële vaste activa	**351**	327
	42.137	46.655

	2016	2015
Belastinglatentie		
Latente belastingvordering per 1 januari	**5.702**	7.510
Af: onttrekking latentie	**-1.159**	-1.191
Af: oprenting belastinglatentie		-617
Stand per 31 december	**4.543**	5.702

De post latente belastingvorderingen heeft betrekking op verschillen tussen de boekwaarden van de materiële vaste activa enerzijds en de met de fiscus overeengekomen boekwaarden per 1 januari 1998, het jaar waarin Cogas belastingplichtig werd, anderzijds. De met de fiscus overeengekomen boekwaarden voor de materiële vaste activa per 1 januari 1998 hebben een afschrijvingsperiode tot maximaal 2045. Realisatie van het tijdelijk verschil dat op deze activa betrekking heeft, spreidt zich dan ook uit tot aan deze datum.
Daarnaast is in het verleden fiscaal de regeling willekeurige afschrijving toegepast, waardoor verschillen zijn ontstaan tussen de commerciële en fiscale boekwaarde.
De latente vordering heeft een looptijd tot en met 2066 en is contant gemaakt tegen 1,47%. Verwacht wordt dat van de vordering op balansdatum een bedrag van € 1,3 miljoen binnen een jaar wordt gerealiseerd.

	31-12-2016	31-12-2015
Effecten		
EDSN B.V. te Arnhem	**4**	2
	4	2

De effecten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De grondslagen voor de waardering van effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

EDSN voorziet in het berichtenverkeer en de gegevensuitwisseling tussen de marktpartijen met betrekking tot de wettelijke en niet-wettelijke ketenprocessen en werkt in opdracht van regionale en landelijke netbeheerders, de Vereniging Nederlandse EnergieDataUitwisseling (NEDU) en andere marktpartijen zoals de energieleveranciers.
Cogas Infra & Beheer B.V. houdt, evenals de overige netbeheerders, naar rato een aandeel in EDSN B.V.

	2016	2015
Overlopend actief		
Stand per 1 januari	**40.624**	45.972
Af: vrijval lopend boekjaar	**-3.385**	-5.348
Stand per 31 december	**37.239**	40.624

Deze jaarrekeningpost is ontstaan vanwege een herstructurering in de Cogas groep in 2001. Deze post valt jaarlijks vrij, voor het laatst in 2027.

netwerk woon leef!

	31-12-2016	31-12-2015
Overige financiële vaste activa		
Lening aan EDSN B.V. te Arnhem	**312**	280
Lening aan mijnaansluiting.nl	**39**	47
	351	327

Cogas Infra & Beheer B.V. heeft EDSN B.V., evenals de overige netbeheerders, naar rato van het aandeel in EDSN B.V., een lening verstrekt om de software voor het berichtenverkeer ten behoeve van het nieuwe marktmodel te financieren. Terugbetaling vindt plaats in 5 jaar tegen marktconforme rente. Zekerheden zijn niet gesteld.

Voorraden

	31-12-2016	31-12-2015
Grond- en hulpstoffen	**589**	749
Voorziening incourant	**-64**	-33
Totaal voorraden	**525**	716

De boekwaarde van voorraden die worden gewaardeerd op lagere netto-opbrengstwaarde bedraagt € 64.000. Er heeft geen mutatie in de voorziening plaatsgevonden. De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

3. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2016	31-12-2015
Debiteuren	**1.191**	785
Overige vorderingen	**3.640**	3.440
	4.831	4.225

	31-12-2016	31-12-2015
Debiteuren		
Handelsdebiteuren	**1.603**	1.218
Voorziening dubieuze debiteuren	**-412**	-433
	1.191	785

Aan de voorziening voor dubieuze debiteuren is in 2016 € 85.000 (2015: € 43.000) onttrokken. Daarnaast is € 64.000 toegevoegd (2015: € 16.000 toegevoegd) ten laste van het resultaat.

De vorderingen op handelsdebiteuren alsmede de overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

	31-12-2016	31-12-2015
Overige vorderingen:		
Nog te factureren aan debiteuren	**3.409**	3.021
Belastingen en premies sociale verzekeringen	**25**	176
Onverschuldigd betaald bedrag uit hoofde van de WNT	**136**	136
Overlopende activa	**70**	107
	3.640	3.440

In overeenstemming met de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipubliek sector (WNT) is onder de vorderingen een post ‘onverschuldigd betaald bedrag uit hoofde WNT’ opgenomen van € 135.771. Dit betreft een vordering op een voormalige leidinggevende topfunctionaris, welke zijn oorsprong vindt in het jaar 2015.

netwerk woon leef!

4. Liquide middelen

De liquide middelen worden geheel in euro's aangehouden en staan vrij ter beschikking.

5. Eigen vermogen

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 200.000 gewone aandelen, elk met een nominale waarde van € 1.000.

	31-12-2016	31-12-2015
Maatschappelijk kapitaal, 200.000 aandelen	**200.000**	200.000
Af: Nog niet uitgegeven aandelen	**124.401**	124.401
Geplaatst en gestort kapitaal	**75.599**	75.599

	2016	2015
Overige reserves		
Stand per 1 januari	**41.001**	32.907
Bij: Netto resultaat voorgaand boekjaar	**2.237**	8.094
Totaal overige reserves	**43.238**	41.001

	2016	2015
Onverdeeld resultaat		
Stand 1 januari	**2.237**	8.094
Bij: Netto resultaat lopend boekjaar	**4.707**	2.237
Af: toevoeging overige reserve	**-2.237**	-8.094
Stand 31 december	**4.707**	2.237

Voorstel bestemming resultaat boekjaar 2016

	2016	2015
voorgesteld dividend		
toevoeging aan de overige reserve	**4.707**	2.237
	4.707	2.237

Het voorstel van de bestemming van het resultaat over 2016 is niet in de jaarrekening verwerkt.

6. Voorzieningen

	31-12-2016	31-12-2015
Overige voorzieningen	**2.873**	1.963
Personeelsvoorzieningen:		
- jubileumuitkering	**45**	43
- wachtgeldregeling	**21**	26
	2.939	2.032

netwerk woon leef!

Overige voorzieningen

Voorziening tariefcorrecties

Voorziening tariefcorrecties	**2016**	2015
Saldo 1 januari	**1.963**	1.857
Dotaties	**1.500**	1.963
	3.463	3.820
Vrijval	**590**	1.857
Saldo 31 december	**2.873**	1.963

Door de ACM is in de vorige reguleringsperiode in de vastgestelde tarieven onterecht een te hoge vergoeding voor precariorechten en inkoopkosten voor transport opgenomen. Deze correctie wordt in de toekomstige reguleringsperiode afgewikkeld. Voor de verwachte omvang van de verplichting is een voorziening getroffen.

Personeelsvoorzieningen

Voorziening jubileumuitkering

	2016	2015
Saldo per 1 januari	**43**	276
Dotaties	**20**	
	63	276
Onttrekkingen	**18**	233
Saldo per 31 december	**45**	43

Overeenkomstig Richtlijn 271 (personeelsbeloningen) voor de jaarverslaggeving van de raad voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen is een voorziening opgenomen voor de in de toekomst te betalen jubileumuitkeringen aan de medewerkers.

Voorziening Wachtgeldregeling

	2016	2015
Saldo per 1 januari	**26**	34
Dotaties	**30**	
	56	34
Onttrekkingen	**35**	8
Saldo per 31 december	**21**	26

Er is een voorziening gevormd voor werknemers die recht hebben op een ww-uitkering in geval van onvrijwillige werkloosheid na beëindiging van de arbeidsovereenkomst. De voorziening is opgesteld op individueel niveau voor verplichtingen in het kader van deze onvrijwillige werkloosheid en de maximale duur van de uitkering waarop de ex-werknemer recht heeft.

7. Langlopende schulden

	31-12-2016	31-12-2015
Leningen van kredietinstellingen	**24.000**	25.000
Leningen van groepsmaatschappijen	**0**	7.453
Vooruit ontvangen bedragen	**33.678**	31.677
	57.678	64.130

	31-12-2016	31-12-2015
Leningen van kredietinstellingen		
Leningen met een resterende looptijd van > 5 jaar	**24.000**	24.000
Leningen met een resterende looptijd van < 5 jaar	**1.000**	2.750
	25.000	26.750
Af: Aflossingsverplichtingen volgende boekjaar, opgenomen onder schulden op korte termijn	**1.000**	1.750
	24.000	25.000

Over de leningen wordt een vaste rente betaald die varieert tussen 2,0% en 4,8%. Het gemiddelde rentepercentage over 2016 bedroeg 2,40 % (2015 4,12 %). Er zijn geen zekerheden verstrekt.
Het kortlopend deel langlopende leningen bedraagt € 1,0 miljoen (2015 € 1,8 miljoen) en is opgenomen onder de kortlopende schulden.
De belangrijkste voorwaarden voor de verstrekte leningen betreffen minimale solvabiliteits- en renteratio's. Cogas voldoet ultimo 2016 aan deze voorwaarden. Het percentage bedraagt 30% (solvabiliteit). De eis voor de renteratio betreft een minimale ICR (EBIT / jaarlijkse bruto rentelasten) van 1,7.

In januari 2016 is een langlopende lening van € 24,0 miljoen afgelost. De lening is gelijktijdig met de aflossing volledig geherfinancierd voor hetzelfde bedrag. De looptijd van de nieuwe lening is 10 jaar en loopt af op 16 januari 2026. In overeenstemming met de verslaggevingsstandaarden is dit deel van de aflossingsverplichting in 2015 niet als kortlopende verplichting gepresenteerd, maar weergegeven onder de langlopende schulden.

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs van de schuld. Cogas maakt met betrekking tot haar leningen geen gebruik van derivaten.

Leningen van groepsmaatschppijen	31-12-2016	31-12-2015
Leningen met een resterende looptijd van > 5 jaar		
Leningen met een resterende looptijd van < 5 jaar	**7.453**	14.906
	7.453	14.906
Af: Aflossingsverplichtingen volgende boekjaar, opgenomen onder schulden op korte termijn	**7.453**	7.453
	0	7.453

Over de leningen wordt een vaste rente betaald van 5,25%. Er zijn geen zekerheden verstrekt. Op grond van de vaststellingsovereenkomst met de Nederlandse Belastingdienst wordt de lening vanaf 2008 in 10 jaar lineair afgelost met een bedrag van circa € 7,5 miljoen per jaar. Hiervoor zijn geen voorwaarden en zekerheden gesteld. Het kortlopend deel langlopende leningen bedraagt € 7,5 miljoen (2014 € 7,5 miljoen) en is opgenomen onder de kortlopende schulden.

netwerk woon leef!

	31-12-2016	31-12-2015
Vooruitontvangen bedragen		
Saldo per 1 januari	**31.677**	30.187
Ontvangen in het jaar	**3.181**	2.769
	34.858	32.956
Geamortiseerd	**-1.180**	-1.279
Saldo per 31 december	**33.678**	31.677

De vooruit ontvangen bedragen betreffen bijdragen bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen. Deze bijdragen worden ontvangen van derden zoals particulieren, bedrijven en gemeenten. De amortisatietermijnen zijn gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de betrokken activa.

8. Kortlopende schulden

	31-12-2016	31-12-2015
Aflossingsverplichting leningen	**1.000**	1.750
Aflossingsverplichting groepsmaatschappijen	**7.453**	7.453
Schulden aan leveranciers	**1.339**	1.083
Belastingen en premies sociale verzekeringen	**927**	692
Groepsmaatschappijen	**3.694**	2.174
Overlopende passiva	**2.644**	2.562
	17.056	15.714

9. Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstellen aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen, heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van beheersingsmaatregelen opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De gebruikelijke financiële risico's zijn naar de mening van het management voor Cogas beperkt en worden door Cogas adequaat beheerst.

Cogas maakt geen gebruik van speculatieve afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Cogas is gereguleerd. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers die debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Cogas heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en vaste en vlottende activa.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van de onderneming is om haar financieringen voor 100% aan te trekken met vastrentende leningen. De onderneming loopt hierdoor een beperkt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden en herfinanciering van bestaande financieringen.

Liquiditeitsrisico

De onderneming bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsprognoses. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de

verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

De liquide middelen worden geheel in euro's aangehouden en staan vrij ter beschikking. Op de Rekening-Courant heeft Cogas een kredietfaciliteit van € 2,0 miljoen. Ultimo boekjaar is deze faciliteit niet getrokken.

Het belangrijkste rente- en liquiditeitsrisico kan worden weergegeven door de onderstaande vervalkalender. Het betreft niet contant gemaakte contractuele betalingsverplichtingen, waarbij reeds rekening is gehouden met de overeengekomen herfinanciering. Alle leningen van kredietinstellingen zijn vastrentend tot aan het einde van de looptijd.

x € 1.000	bedrag	< 1 jaar	>1 en <3 jaar	>3 en <5 jaar	>5 en < 10 jaar	> 10 jaar
Opgenomen vastrentende leningen	25.000	1.000			24.000	

De overige kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar. Dit geldt eveneens voor de overige vorderingen en overlopende activa. De vooruit ontvangen bedragen, zoals opgenomen onder de langlopende schulden, worden over de resterende looptijd geamortiseerd ten gunste van de winst- en verliesrekening en hebben daardoor geen gevolgen voor de toekomstige liquiditeitspositie en kasstromen.

Reële waarde
De reële waarde van de onderstaande financiële activa en verplichtingen benadert de boekwaarde van deze instrumenten:
- handels- en overige vorderingen;
- kortlopende overige financiële activa;
- liquide middelen;
- handelsschulden en overige te betalen posten;
- kortlopende belastingverplichtingen.

De reële waarde van de langlopende verplichtingen aan kredietinstellingen komt nagenoeg overeen met de boekwaarde daarvan.

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De grootschalige uitrol van slimme meters vindt plaats in de periode 2015 tot en met 2020. Door middel van het programma Grootschalige Aanbieding wordt de aanbieding en plaatsing van meters aan onze klanten beheerst en conform de verplichtingen uitgevoerd. De grootschalige uitrol van slimme meters is een complex project van grote omvang. Het project legt een groot beslag op de interne organisatie, processen en systemen. Cogas stelt zich ten doel het aanbieden van slimme meters soepel en efficiënt te laten verlopen en dat klanten tevreden zijn over de gang van zaken. Cogas werkt bij de grootschalige uitrol van slimme meters, ook mede daarom, intensief samen de collega netbeheerder Enexis. Dit temeer omdat de netgebieden van Cogas en Enexis elkaar deels overlappen.
Deze verplichting heeft Cogas met het Ministerie van Economische zaken afgesproken. Voor de collega netbeheerders in Nederland geldt een eenzelfde verplichting.
Begin 2015 is Cogas met de Grootschalige Aanbieding (GSA) van slimme meters van start gegaan. Uiterlijk eind 2020 dient Cogas aan al haar kleinverbruikers de plaatsing van een slimme meter te hebben aangeboden. De investeringsverplichting over deze jaren bedraagt voor elektriciteitsmeters circa € 8,0 miljoen en voor gasmeters circa € 21,0 miljoen ofwel in totaal circa € 29,0 miljoen. In 2016 is van deze verplichting € 4,4 miljoen geïnvesteerd waardoor nog een verplichting van € 24,6 miljoen resteert. De aanbieding van slimme meters en bijbehorende investeringen zullen overwegend gelijkmatig over de jaren 2016 tot en met 2020 plaatsvinden.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

(bedragen in duizenden euro's)

11. Netto-omzet

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar belangrijke opbrengstencategorieën:

		2016	2015
Infra & Beheer			
- Aardgas	transport- en aansluitdienst	**16.744**	16.995
	meetdienst	**3.056**	3.017
- Elektriciteit	transport- en aansluitdienst	**16.237**	14.573
	meetdienst	**1.479**	1.463
		37.517	36.048

De netto-omzet bestaat uit verrichte diensten in het boekjaar, zoals beschreven in de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling. De netto-omzet wordt volledig in Nederland gerealiseerd.

12. Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

	2016	2015
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	**2.010**	1.754

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf betreft uren van eigen personeel die zijn besteed aan werkzaamheden ten behoeve van investeringsprojecten.

13. Overige bedrijfsopbrengsten

	2016	2015
Opbrengst werken voor derden	**772**	517
Overige bedrijfsopbrengsten	**1.180**	1.279
	1.952	1.796

	2016	2015
Opbrengst werken voor derden		
- Gasdistributie	**311**	98
- Elektriciteitsdistributie	**461**	303
- Interne opbrengsten		116
	772	517

De opbrengst werken voor derden omvat onder meer schades, fraude en vergoedingen voor af- en heraansluiting.

	2016	2015
Overige bedrijfsopbrengsten		
Geamortiseerde bijdragen bij investering in aanleg van netten en aansluitingen	**1.180**	1.279
	1.180	1.279

netwerk woon leef!

14. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

	2016	2015
Kostprijs omzet	3.983	4.094
Kosten uitbesteed werk en materiaalkosten	7.618	7.094
	11.601	11.188

De kostprijs van de omzet Infra & Beheer betreft kosten van transportdiensten en netverliezen die gerelateerd zijn aan de netto-omzet.

15. Personeelskosten

	2016	2015
Personeelskosten		
Salarissen	970	714
Wettelijke en vrijwillige sociale lasten	70	130
Interne bedrijfsregelingen	86	77
Pensioenlasten	130	126
Uitzendkrachten	78	
	1.336	1.047

De interne bedrijfsregelingen omvatten onder andere uitkeringen bij ontslag, vergoedingen voor reiskosten woon-werk, vergoedingen voor studiekosten en toelagen voor onregelmatige diensten.

16. Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2016	2015
Immateriële vaste activa		
Materiële vaste activa	6.713	6.181
Boekwinst/ -verlies bij desinvesteringen	517	214
	7.230	6.395

Het boekverlies betreft hoofdzakelijk de vervanging van de domme meters door slimme meters.
De afschrijvingen zijn berekend op basis van de historische kostprijs.

17. Overige bedrijfskosten

	2016	2015
Oninbare vorderingen	64	16
Kosten nutsinstellingen en toezicht	199	166
Overige bedrijfskosten	290	345
Doorbelaste kosten Cogas Facilitaire Diensten B.V. / Cogas Infra Services B.V.	8.734	7.595
	9.287	8.122

netwerk woon leef!

18. Financiële baten en lasten

	2016	2015
Rentebaten	19	55
Rentelasten onderhandse en converteerbare leningen	-603	-1.186
Rentelasten groepsmaatschappijen	-788	-1.174
Overige rentelasten	0	-6
	-1.372	-2.311

19. Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

	2016	2015
Resultaat vóór belastingen	10.653	10.535
Belastinglast op basis van het toepasselijk belastingtarief in Nederland	2.653	2.634
Fiscale verschillen	1.068	-1.497
Oprenting belastinglatenties		617
Mutatie belastinglatentie	-1.159	1.191
	2.562	2.945

Het effectieve belastingpercentage wijkt in 2015 af van het wettelijke belastingtarief als gevolg van permanente fiscale verschillen. Vanwege een herziene disconteringsvoet van de belastinglatentie als gevolg van de gerealiseerde herfinanciering de latentie in 2015 aangepast, waardoor deze latentie € 617.000 lager is gewaardeerd. In 2016 is het effectieve belastingpercentage 24% (2015: 28%).

20. Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is op basis van de indirecte methode opgesteld. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Vennootschapsbelasting, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

21. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.
Er hebben zich geen significante transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

22. Beloning van bestuurders en commissarissen

Hiervoor wordt verwezen naar bijlage 1

Ondertekening van de jaarrekening

Almelo, 29 juni 2017

Directie
mr. G.A. de Haan

netwerk woon leef!

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant
Cogas Infra en Beheer B.V. maakt deel uit van een groep, waarvan Cogas Holding N.V. te Almelo aan het hoofd staat. Op grond van artikel 403 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is gebruik gemaakt van de vrijstelling van deponering bij het Handelsregister van de jaarrekening van Cogas Infra & Beheer B.V. en de accountantscontrole. Cogas Holding N.V. is op grond van dit genoemde artikel hoofdelijk aansprakelijk voor Cogas Infra en Beheer B.V.

Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming
De statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming luiden als volgt:

De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders.

netwerk woon leef!

Bijlage 1:

WNT-verantwoording 2016 Cogas Infra en Beheer B.V.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Cogas Infra en Beheer B.V. van toepassing zijnde regelgeving: de bepalingen van en krachtens de WNT, waarbij het algemene WNT-maximum van toepassing is.
Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Cogas Infra en Beheer B.V. is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Cogas Infra en Beheer B.V. heeft voor wat de leidinggevende topfunctionaris, de heer G.A. de Haan betreft de deeltijd voor de doorbelasting van de kosten van diens bezoldiging bepaald op basis van fte en wel als volgt: Uitgangspunt 100% (= 100). Daarvan is eerst 5% van de arbeidstijd van de directeur (in 2016) toegerekend aan de Joint Venture Cogas Kabel Infra B.V./Cogas Kabel Infra Buitengebied B.V en Biogas Netwerk Twente B.V. De resterende 95% is verdeeld naar de business units binnen de Cogasgroep op basis van % fte per business unit over 2016. Aan Cogas Infra en Beheer B.V. (de netbeheerder) is 79,1% toegerekend. Per saldo is aan Cogas Infra en Beheer B.V. in 2016 toegerekend: 100% x 95% x 79,1% = 75,15%. De deeltijdfactor is op dezelfde wijze bepaald als in 2015.

bedragen x € 1	G.A. de Haan
Functie(s)	Directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,7515
Gewezen topfunctionaris?	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Nee
Individueel WNT-maximum	**134.518**
Bezoldiging	
Beloning	104.410
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	11.199
Subtotaal	*115.609*
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	**115.609**
Motivering indien overschrijding	n.v.t.
Gegevens 2015	
Aanvang en einde functievervulling in 2015	n.v.t., betrokkene is per 1 januari 2016 in dienst getreden.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12.

Gedurende het jaar 2016 niet van toepassing.

1c Toezichthoudende topfunctionarissen

In de verantwoorde beloning voor 2016 is bij iedere commissaris een bedrag van € 2.012 opgenomen wegens verplichte toerekening van het op die commissaris betrekking hebbende aandeel in de betaalde premie voor de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

bedragen x € 1	**A.H. Koops van 't Jagt**	**A.H. Flierman**	**L.B. Kobes**	**E. Leideman**	**C.W. van Willigen**
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Individueel WNT-maximum	**26.850**	**17.900**	**17.900**	**17.900**	**17.900**
Beloning	15.068	11.806	11.806	11.806	11.806
Belastbare onkostenvergoedingen	210	7	273	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-
Subtotaal	*15.278*	*11.813*	*12.079*	*11.806*	*11.806*
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	**15.278**	**11.813**	**12.079**	**11.806**	**11.806**
Verplichte motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015					
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging 2015					
Beloning	12.867	9.651	9.651	9.651	9.651
Belastbare onkostenvergoedingen	157	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	**13.024**	**9.651**	**9.651**	**9.651**	**9.651**

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Gedurende het jaar 2016 niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Bijlage 2:

Gesegmenteerde informatie

€ * 1.000	*Totaal*	*TAD Elektriciteit*	***Transport-dienst Gas***	*Aansluit-dienst Gas*	*Meetdienst KVB Elektriciteit*	*Meetdienst KVB Gas*	*Overige activiteiten*
Netto-omzet	**37.517**	**16.372**	**14.375**	**2.440**	**1.489**	**3.056**	**-215**
Amortisatie bijdragen	**1.180**	374	146	644	6	10	-
Overige baten	**772**	237	47	185	21	-	282
Totaal bedrijfsopbrengsten*	**39.469**	**16.983**	**14.568**	**3.269**	**1.516**	**3.066**	**67**
Bedrijfskosten							
Inkoop transport	**3.384**	3.384	-	-	-	-	-
Inkoop netverliezen	**599**	599	-	-	-	-	-
Lokale heffingen	**3**	3	-	-	-	-	-
Personeelskosten, uitbesteed werk en andere externe kosten*	**16.228**	3.991	6.747	1.694	815	2.567	414
Totaal kosten van inkoop, uitbesteed werk en operationele kosten	**20.214**	7.977	6.747	1.694	815	2.567	414
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	**7.230**	2.084	1.551	2.025	603	886	81
Totaal bedrijfskosten	**27.444**	10.061	8.298	3.719	1.418	3.453	495
Bedrijfsresultaat	**12.025**	**6.922**	**6.270**	**-450**	**98**	**-387**	**-428**
Gesegmenteerde activa							
Materiële vaste activa**	**149.453**	58.781	45.359	33.346	4.541	7.198	228

* In de jaarrekening worden de geactiveerde eigen loonkosten (€ 2.010.000) verantwoord onder de bedrijfsopbrengsten. Voor de vergelijkbaarheid met reguleringsdata zijn de geactiveerde eigen loonkosten in mindering gebracht op de personeelskosten, uitbesteed werk en andere externe kosten.
** De post is exclusief bedrijfsmiddelen in uitvoering.

Toelichting

Algemeen

Op grond van artikel 43 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 32 van de Gaswet dient de netbeheerder een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van netten en deze jaarlijks te publiceren. Met het publiceren van dit jaarverslag, aangevuld met deze bijlage, geeft Cogas Infra en Beheer B.V. invulling aan deze verplichting.

Dit segmentatie overzicht over 2016 is opgesteld op basis van de indeling van de verschillende gereguleerde rapportages. Deze segmentatie indeling is met de toezichthouder ACM afgestemd. De cijfers zijn opgesteld op basis van Titel 9 Boek 2 BW.

Bijlage 3:

Verklaring Naleving Gedragscode voor Netbeheerders

Aangaande gegevens uit kleinverbruikmeetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn

Naam rechtspersoon:	Cogas Infra en Beheer B.V.
Statutaire vestigingsplaats:	Almelo
Periode:	1 januari 2016 tot en met 31 december 2016

Cogas Infra en Beheer B.V. te Almelo maakt voor het goed kunnen uitvoeren van haar diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruikmeetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn. In aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens hebben netbeheerders in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruikmeetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Hierbij verklaart mr. G.A. de Haan, directeur, dat Cogas Infra en Beheer B.V. te Almelo zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden aan het gestelde in de regels en verplichtingen, genoemd in de Gedragscode Verwerking van Persoonsgegevens door Netbeheerders in het kader van installatie en beheer van slimme meters bij kleinverbruikers zoals goedgekeurd door het College Bescherming Persoonsgegevens op 15 november 2012.

Almelo, 29 juni 2017

mr. G.A. de Haan

netwerk woon leef!